
10 Herdenking

Aan de orde is de **herdenking naar aanleiding van het overlijden van Nelson Mandela**.

De voorzitter:

Ik heet de minister-president van harte welkom in de Eerste Kamer. Ook heet ik welkom de ambassadeur van Zuid-Afrika, de heer Peter Goosen, die hier op de tribune aanwezig is.

Ik verzoek de leden te gaan staan.

Met droefheid en ontroering heeft de Eerste Kamer op donderdag 5 december jongstleden kennisgenomen van het overlijden van Nelson Mandela, oud-president van Zuid-Afrika en onvermoeibaar strijder voor de vrije democratie en de rechten van de mens. Vandaag, op de dag dat hij herdacht wordt in het stadion in Johannesburg, staan wij stil bij het overlijden van een van de grootste staatslieden van onze tijd. Gedurende zijn hele leven heeft Nelson Mandela gestreden voor een democratische en vrije samenleving in Zuid-Afrika, waarin eenieder kan samenleven in harmonie en waarin eenieder gelijke rechten heeft. Hij benadrukte steeds dat vrijheid gepaard gaat met verantwoordelijkheid. Vrij zijn is niet alleen het afwerpen van je ketens, maar leven op een manier die de vrijheid van anderen respecteert en versterkt.

Nelson Mandela was ook in bijzonder zware omstandigheden steeds in staat tot verzoening, niet in de laatste plaats met mensen die hem persoonlijk ernstig leed hadden berokkend. Dit maakte dat de wereld tegen hem opkeek als een voorbeeld van kracht, vergevingsgezindheid en goedheid. Ondanks deze verering bleef hij steeds bescheiden en nederig. Met zijn sensitieve gevoel voor humor en zelfspot kon hij eenieder die hem ontmoette op zijn gemak stellen.

Een aantal keren was Nelson Mandela in ons land. Op 16 juni 1990 begroette hij duizenden medestanders op het Leidseplein in Amsterdam. Een aantal jaren later, in 1999, was hij wederom in ons land, dit keer als president van Zuid-Afrika. Tijdens dit bezoek werd hem onder andere een eredoctoraat van de Universiteit Leiden uitgereikt, waarbij hij werd gehuldigd voor zijn geduld, zijn weerbaarheid, zijn vertrouwen, zijn geloof, zijn tolerantie en zijn wijsheid.

Met het overlijden van Nelson Mandela is een uniek mens heengegaan, een moreel boegbeeld. Zijn overlijden wordt niet alleen in Zuid-Afrika, maar over de hele wereld intens beleefd. Zelden in de geschiedenis van de mensheid heeft één mens de harten van zoveel weten te raken.

Wij wensen zijn familie, zijn vrienden, zijn landgenoten en zijn hele land Zuid-Afrika veel sterkte bij het verwerken van dit verlies en wij hopen dat zijn nalatenschap, zijn verzoenende kracht, zijn strijd voor de gelijkwaardigheid van mensen en zijn strijd voor de democratie voor altijd in ere worden gehouden.

Ik verzoek u om een minuut stilte.

(De aanwezigen nemen een minuut stilte in acht.)

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de minister-president.

Minister Rutte:

Mevrouw de voorzitter. Sinds het overlijden van Nelson Mandela vorige week donderdag is de wereld in rouw gedompeld. Voor velen voelt het alsof zij een dierbare hebben verloren, ook in ons land. Mandela was een mens die andere mensen raakte. Wij herdenken vandaag een verbinder, een man die in zijn persoon de hoop op een betere wereld verbeeldde, iemand die met zijn strijd voor de gelijkheid en eenheid van alle Zuid-Afrikanen immens veel voor zijn land heeft betekend, die met zijn boodschap van verzoening en vrijheid de wereld veroverde en die met zijn ongekende charisma en tegelijkertijd zijn bescheiden en toegankelijke karakter de harten stal van iedereen die hem ontmoette.

"As I walked out the door toward the gate that would lead to my freedom, I knew if I didn't leave my bitterness and hatred behind, I'd still be in prison", zei hij over zijn vrijlating op 11 februari 1990. Het is de grootsheid van Mandela dat hij na 27 jaar van gevangenschap, van vernedering en van kleinering een toon van verzoening wist aan te slaan. Hij die een groot deel van zijn leven gevangenzat, werd zo zelf het ultieme symbool van vrijheid en rechtvaardigheid.

Mandela had inderdaad een bijzondere relatie met Nederland en Nederland had een bijzondere relatie met hem. Er zijn weinig landen waar zo veel straten, bruggen, pleinen en scholen naar Mandela zijn vernoemd. De beelden van de uitzinnige massa die Mandela kort na zijn vrijlating begroette op het Leidseplein in 1990 bewijzen dat hij niet alleen een held was voor de Zuid-Afrikanen maar ook voor de Nederlandse bevolking.

Stilstaan bij Mandela's overlijden is dan ook stilstaan bij zijn boodschap van vrijheid en verzoening. Mandela's ideaal was een democratische en vrije wereld waarin alle mensen in vrede samenleven en gelijke kansen hebben. Dat ideaal is nog niet bereikt. Laat ons daarom het lange pad naar de vrijheid dat Mandela gedurende zijn hele leven heeft belopen, samen verder afleggen. Zijn boodschap blijft voortleven in de harten van de Zuid-Afrikanen en in de harten van 7 miljard wereldburgers.

Wij gedenken Nelson Mandela met het diepste respect.

De voorzitter:

Ik verzoek u nogmaals om een kort moment van stilte.

(Alle aanwezigen nemen een moment van stilte in acht.)

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.